

RÈQUIEM PER LA MORICA

Helena Xandri i Trilla

Dedicat a la Carme Trilla i Roig

Vés tu a saber quin amic de l'avi Pep el va aconsellar venir-me a comprar a Sallàs de Pallars, a uns 100 km de Cervera. Era, i és, la fira més reputada. Això dol dir que, si jo hi era, algun mèrit devia tenir. Devia ser jove, amb les potes fermes, pelatge lluent i el morret tant fi com el culet d'una criatura. I no rondinava.

En arribar a Cervera em va tocar compartir estable amb un cavall, que aviat va morir. Jo quedava hereva de tot l'espai, menjadora, abeurador i el lloc que vulguis per dormir, dreta o estirada. El menjar era bo. Alfals, palla, blat, faves... tot per a mi soleta.

De nom em van posar Morica, era la post-guerra i es batejaven les bèsties amb els noms dels guanyadors.

La feina no era res de l'altre món: arrossegar el carro, llaurar, corronar... I una cosa bona: no m'eixurriacaven com a altres col·legues que vaig conèixer. L'avi era bo.

Jo sabia el camí de tornada a casa des de totes les vinyes. Pim-pam, jo anava tirant fins a aturar-me al portal. Si l'amo, el gendre de l'avi Pep, s'hagués adormit,

jo, a la porta de casa, allà plantada, espantant les mosques amb la cua.

De tant en tant em feien la pedicura. A cal ferrer em retallaven les peülles per poder caminar bé. Allò feia una pudor! Després, les "sabatetes", ben clavades, i avall, tota xula.

A final dels 70, la filla del Pep, Carme, mare de qui escriu, es va deixar engrescar pel Pepe Vidal (personatge curiós i revolucionari) per dur-me a la Festa de Sant Magí. Ves tu quina animalada! Portar aigua de la Brufaganya per tot el poble! Ximplets!

Al principi no ho entenia. No era una feina, era com una festa perquè m'havia de passejar guarnida! I jo no era presumida!

Em posaven els argadells, folrats amb boix de la Brufaganya, i unes flors de paper que feia la Carme, la mestressa.

I ja ens teniu a totes tres (la Carme, l'Helena i jo), celebrant la festassa de Sant Magí.

En aquell temps no ni havia cap altra dona que menés una mula, un cavall, un ruc...

Helena Xandri, Mar Pla, "Morica", Carme Trilla i Ramon Raich. (Foto de l'any 1980).

Ara al segle XXI, si que hi ha noies, el que manca són ruquets. Els duen de fora, de no sé on, però jo, des del Cel de les Mules, vetllo perquè l'Havanera segueixi sonant i els Maginets recollint donatius.

Crec que Sant Magí també ho mira, des del cel, i somriu i fa rajar aigua beneïda a la ment dels portants i públic.

I les fotos: com que jo era la bèstia més ben guarnida de totes, quan arribàvem a la placeta, tothom volia muntar-se'm per fer-se retratar. I jo, quieteta...

La desgràcia ocorregué als vuitanta. L'amo, l'Isidre, marit de la Carme, venia

del Sindicat de vendre ametlles o olives i un vehicle (identificat) se li va tirar a sobre per un enlluernament, a l'Avinguda Catalunya.

La vara del carro li va treure les ulleres a l'agressor! Mig pam més i se li clava al front!

L'amo, en un inesperat instint de pròxima desgràcia, va canviar de dur-me de l'esquerra a la dreta. Allò el salvà! Sinó, el vehicle se l'emporta, com a mi.

No s'hi va poder fer res. La ferida era mortal i d'això vaig morir. Dessagnada."

Sant Magí, acolliu la Morica.

Amén.